

SİNCAN T TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2024/20

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 19/4/2024 tarih ve 2024/411 sayılı kararıyla oy birliği ile kabul edilmiştir.

KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	4
II. GENEL BİLGİLER	5
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler	5
B. Kurum Personeli.....	6
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler	7
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER	7
A. Fiziksel Koşullar	7
B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürü	9
C. Beslenme.....	11
D. Sağlık Hizmetleri	12
E. Psiko-Sosyal Servis Hizmetleri	13
F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Faaliyetler	14
G. Dış Dünya ile İletişim.....	16
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	17
A. Değerlendirme.....	17
B. Tavsiyeler.....	17
1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler	17
2. Ankara İl Jandarma Komutanlığına Yönelik Tavsiye	18
3. Diyanet İşleri Başkanlığına Yönelik Tavsiye	19
4. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler	19
5. Ankara İl Sağlık Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye.....	19

KISALTMALAR

- ACEP** : Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu
- BM** : Birleşmiş Milletler
- OPCAT** : İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele
veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
- TIHEK** : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
- UÖM** : Ulusal Önleme Mekanizması
- UYAP** : Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK); 20/4/2016 tarihli 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol'ü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin 1'inci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin 1'inci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 8'inci maddesi uyarınca: *“Kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı bulunduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesislerdir.”*

5. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin 1'inci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TIHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

6. Anılan görevin icrası kapsamında 6-7/11/2023 tarihlerinde Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna¹ *habersiz* bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ..., Ankara 1 No.lu Barosu İnsan Hakları Merkezi üyeleri Av. ... ile Av. ... ve Kurumumuzun talebi üzerine görevlendirilen Hekim ... ile Psikolog ... yer almıştır.

7. Ziyaret, İdare ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede; TİHEK Heyeti tarafından; UÖM, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiştir. İdareden Kurum hakkında güncel bilgiler, Kurumun mevcut durumu, mahpusların² sayısı ve sınıflandırmalarına ilişkin bilgiler alınmıştır. İncelemeler sırasında sağlık servisi, psiko-sosyal servis, kütüphane, atölyeler, kamera odası, çamaşırhane, kantin, açık ve kapalı görüş alanları, avukat görüşme alanı, personel yemekhanesi ile açık ve kapalı spor salonları ziyaret edilmiştir. Buradaki incelemelerin ardından İdareden alınan mahpusların yerleşim planına ilişkin belge üzerinden, İdarenin dahli olmadan mahpusların bulunduğu koğuşlar seçilerek buradaki mahpuslarla görüşmeler gerçekleştirilmiş ve mahpusların tutuldukları ortam yerinde gözlemlenmiştir. Heyet üyeleri tarafından görüşme gerçekleştirilen mahpuslara; TİHEK ve UÖM hakkında genel bilgi verilmiş, ziyaretin amacı ve kapsamı belirtilmiş, gizliliğe riayet edilerek rapor hazırlanacağı hususu aktarılmıştır. Görüşmeler sırasında infaz ve koruma memurları ile diğer idari personelden herhangi bir kimse koğuşlarda bulunmamıştır. Ziyaret bitiminde İdare ile son bir toplantı yapılmış, ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış, ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşılarak tavsiyelerin takip edileceği ve takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş olup ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, 9/1/2023 tarihli ve 2023/3 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu kararı ve Başkanlık Makamının 2/11/2023 tarihli ve 28618 sayılı oluruna istinaden 6-7/11/2023 tarihlerinde Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini içermektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

¹ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

² Bu raporda kullanılan “mahpus” sözcüğü, ceza infaz kurumunda özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hüküm özlüleri ifade etmektedir.

9. Ankara ili Sincan Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü içerisinde bulunan Kurum 30/6/2014 tarihinde resmi olarak faaliyete geçmiştir.

10. Kurum müstemilatı ile birlikte 28.100 m² kapalı alan ve 7.500 m² açık alan olmak üzere toplam 35.600 m² alanda hizmet vermektedir.

11. Kurumda; 4 açık görüş salonu, 36 kapalı görüşme kabini, 8 eş görüşme odası, 20 avukat görüşme odası, 2 doku hasarı ve travma önleyici oda³, 2 bireysel görüşme için ve 2 grup görüşmesi için olmak üzere toplam 4 psiko-sosyal servisi görüşme odası, 7 eğitim dersliği, kantin, çamaşırhane, revir, kütüphane, manevi rehberlik görüşme odası, konferans salonu, kapalı spor salonu, açık spor salonu ve berberhane bulunmaktadır.

B. Kurum Personeli

12. Kurumda, 30'u kadın ve 258'i erkek olmak üzere toplam 288 personel görev yapmaktadır. Personelin ünvan ve sayısı aşağıdaki şekildedir:

ÜN VAN	PERSONEL SAYISI
Kurum Müdürü Vekili	1
Kurum İkinci Müdürü	3
İdare Memuru	2
Kâtip	2
Sayman	1
İnfaz ve Koruma Başmемuru	6
İnfaz ve Koruma Memuru	234
Dış Hekimi	1
Psikolog ⁴	5
Sosyal Çalışmacı ⁵	6
Öğretmen	5
Sağlık Memuru	5
Bilgisayar İşletmeni	5
Bilgisayar Teknisyeni	3

³ Yumuşak oda ve süngerli oda olarak da bilinmektedir.

⁴ Psikologlardan 3'ü geçici görevlendirme ile Kurum dışında görev yapmaktadır.

⁵ Sosyal çalışmacıların 2'si geçici görevlendirme ile Kurum dışında görev yapmaktadır.

Teknisyen	3
Ambar Memuru	1
Memur	1
Hizmetli	3
Şoför	1
TOPLAM	288

13. Kurumda görev yapan personelin, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Personel Daire Başkanlığı tarafından verilen hizmet içi eğitimleri düzenli olarak aldığı belirtilmiş olup alınan eğitimler arasında; “İnsan Hakları, Kişiler Arası İletişim, İşkence ve Kötü Muamele Yasağına İlişkin Eğitim” yer almaktadır.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

14. Kurumun artırılmış kapasitesi 1120'dir. Ziyaret tarihinde Kurumda 668'i hükümlü, 256'sı hükümsüzlü ve 89'u tutuklu olmak üzere toplam 1013 mahpus bulunmaktadır.

15. Kurumdaki mahpuslardan 2'si fiziksel engellidir.

16. Kurumda yabancı, kadın ve çocuk mahpus bulunmamaktadır.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

17. Kurumda 8 kişilik 62 koğuş, 3 kişilik 8 koğuş, 14 kişilik 2 geçici koğuş ve tek kişilik 16 oda bulunmaktadır.

18. Kurumda bulunan koğuşların alt katında; ortak yaşam alanı, mutfak, havalandırma, banyo ve tuvaletler yer alırken üst katında yatakhane bulunmaktadır. Ortak yaşam alanlarında masa, sandalye, televizyon olduğu görülmüştür.

19. İdare tarafından 3 kişilik koğuşlarda 10 kişilik yatak bulunduğu ve bu koğuşların 88.84 m² alana sahip olduğu bilgisi paylaşılmıştır. 8 kişilik koğuşlarda ise 16 kişilik yatak bulunduğu ve bu koğuşların 145.66 m² alana sahip olduğu belirtilmiştir. Bu durumda; 10 mahpusun barındığı koğuşlarda kişi başına 8.88 m² alan, 16 mahpusun barındığı koğuşlarda kişi başına 9.10 m² alan düşmektedir. Ziyaret tarihinde, 16 yatak bulunan birden fazla koğuştaki

mevcudun 17 olduğu, kişi başına 8.56 m² alan düştüğü gözlemlenmiştir. Ziyaret edilen koşullarda en az birer mahpusun, Kurumda artırılmış kapasitenin altında mahpus barındırılmasına rağmen kendilerine ranza verilmediği için yer yatağında yattığı görülmüştür.

20. Kurumda hasta ve engelli mahpuslara tahsis edilen 3 koğu bulunmaktadı. Ziyaret edilen hasta ve engelli koğuşlarının havalandırma çıkış kapılarında rampa bulunmaması, yatakların üst katta yer alıp erişimin yalnızca merdivenle mümkün olması ve banyo ve tuvaletlerinde tutamaç bulunmaması sebepleriyle erişilebilir olmadığı gözlemlenmiştir. Bununla birlikte, bu koğuşlarda diğer koğuşlara nazaran daha az kişinin barındırıldığı görülmüştür.

21. İdare tarafından, koğuşların temizliğinin, Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun 4/11/2019 tarihli iç yönergesi doğrultusunda mahpuslar tarafından yapılmakta olduğu ifade edilmiştir. Odaların temizliğinin Kurum tarafından verilen veya kantinden tedarik edilebilen temizlik malzemeleri ile yapıldığı belirtilmiştir. Görüşme yapılan mahpuslar tarafından İdareyle malzemelerin tedariki konusunda herhangi bir sorun yaşamadıkları ifade edilmiştir. Ziyaret Heyetinin gerçekleştirdiği incelemelerde, koğuşların ve ortak alanların genel itibarıyla temiz olduğu görülmüştür.

22. Kurumda bulunan 2 geçici koğuşun kapısında cezaevi kuralları hakkında bilgilendirici yazıların asıldığı görülmüştür. Geçici koğuşların her mahpustan sonra temizlendiği İdare tarafından ifade edilmiş, odaların temiz olduğu gözlemlenmiştir.

23. Kurumda bulunan 8 eş görüşme odasının doğal aydınlatma ve havalandırmaya sahip olduğu, içerisinde birer adet yatak, dolap, kanep, televizyon, perde, ayna, saat ve hoparlör ile çalışır vaziyette acil çağrı butonu bulunduğu görülmüştür. Eş görüşme odalarındaki banyolarda soğuk ve sıcak su bulunduğu anlaşılmıştır. Öte yandan, odaların ve odalarda bulunan banyoların yeterince temiz olmadığı görülmüş olup uzun süredir kullanılmadıkları izlenimi Ziyaret Heyeti tarafından edinilmiştir.

24. Kurumda bulunan 2 doku hasarı ve travma önleyici odanın yeterli doğal ışık aldığı ancak odaların duvarlarının yumuşak malzemedan yapılmadığı ve sert olduğu tespit edilmiştir. Odalarda kameraların mevcut olduğu ve söz konusu kameraların tuvaletin bulunduğu alanı da görüntülediği belirlenmiştir. Doku hasarı ve travma önleyici oda kayıtları için tutulan defter Ziyaret Heyeti tarafından incelenmiş olup defterin eksiksiz tutulduğu, odanın en son 2/4/2021 tarihinde kullanıldığı anlaşılmıştır.

25. Kurumda 368 adet güvenlik kamerası bulunmaktadır. İdare tarafından kamera sisteminin kayıt arşiv süresinin yaklaşık 180 gün olduğu bilgisi paylaşılmış ve bu durum Ziyaret Heyetinin yaptığı incelemelerde doğrulanmıştır.

26. Kurumdaki koğuşların ortak yaşam alanı ve bahçelerinin kamera ile görüntülediği, yatakhane ve tuvalet bölümlerinde kamera olmadığı, arızalı kamera bulunmadığı, gündüz ve gece görüşlerinin net olduğu, incelenen kameralarda kör nokta olmadığı görülmüştür. Ancak geçici koğuşların havalandırma bahçesinde kamera bulunmadığı görülmüş ve bu husus İdare ile paylaşılmıştır.

27. Kurumda 24 saat temiz suya erişim imkânı bulunmaktadır. Kurumdaki mahpus başına günlük olarak tahsis edilen su miktarı; 200 litresi soğuk su ve 50 litresi sıcak su olmak üzere toplam 250 litredir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde su miktarının yeterli olduğu ifade edilmiştir.

28. Kurum çamaşırhanesinde çalışan vaziyette 44 adet 9 kilogram kapasiteli yıkama ve kurutma yapabilen makine bulunmaktadır. İdare tarafından, her koğuşun çamaşırlarının 15 günde bir yıkandığı, çamaşırların fileler ile yıkanıp kurutulduktan sonra mahpuslara teslim edildiği bilgisi verilmiştir. Bu bilgiler görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından teyit edilmiş olup bu hususta Heyete iletilen bir şikâyet olmamıştır.

29. Kurumdaki bütün koğuşlarda havalandırma alanı bulunmaktadır. İdare, havalandırma kapılarının sabah gün doğumuyla birlikte açıldığını ve hava kararınca kapatıldığını, kapıların açılıp kapatılma saatlerinin mevsim şartlarına göre düzenlendiğini aktarmıştır. Görüşme yapılan mahpuslar, havalandırma alanlarının açılış ve kapanış saatlerinin güneşin doğuşu ve batışına göre düzenlendiğini belirtmiştir. Ziyaret edilen her koğuşta mahpuslar tarafından havalandırma alanının üst kısmına çekilen fens telleri hakkında şikâyette bulunulmuştur. Fens tellerinin hava akımını ve gün ışığını engellemediği gözlemlenmiştir.

30. Kurumun ısıtılması, doğalgaz ile çalışan kalorifer sistemi aracılığıyla sağlanmaktadır. Ziyaret edilen koğuşlarda genel olarak ısınma ile ilgili sorun yaşanmadığı ifade edilmiştir. Kışın ısınmakta zorluk çektiğini ifade eden bir mahpus kendisine ilave battaniye verildiğini belirtmiştir.

B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürü

31. İdare tarafından, Kuruma gelen mahpusların sağlık raporları ve mahkeme evraklarına bakılarak kabul işlemleri tamamlandıktan sonra yanlarındaki eşyaların detaylı aramasının yapılarak tutanak altına alındığı bilgisi verilmiştir. Mahpusun ilk kabulünde, dışarıdan hiçbir şekilde görülemeyeceği ve görüntü kaydeden bir cihazın bulunmadığı bir odada, kişiye önlük verilerek hiçbir şekilde onur kırıcı ve rencide edici bir müdahalede bulunmaksızın önce üst kıyafetlerinin sonra alt kıyafetlerinin kontrolünü gerçekleştirerek üst

arama tutanağının tutularak işlemlerin tamamlandığı ifade edilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından bu hususlarda bir şikâyet dile getirilmemiştir.

32. Kuruma yeni giriş yapmış mahpusların kabul işlemleri gerçekleştirildikten sonra mahpuslara ceza infaz kurumunda uyması gereken kurallar bütününe içeren hükümlü/tutuklu el kitapçığı ve kurum kimliği verildiği İdarece belirtilmiştir.

33. İdare tarafından mahpusların öncelikle geçici koğuşa alındığı ardından İdare ve Gözlem Kurulu ile gerçekleştirilen görüşme sonrası Kurulun kararı ile barındırılacakları koğuşa yerleştirildikleri bilgisi verilmiştir. Ziyaret edilen koğuşlarda mahpusların suç türleri dikkate alınarak yerleştirildiği ve hükümlüler ile tutukluların ayrı tutulduğu tespit edilmiştir.

34. İdare, Kurum içi dilekçelerin, sabah sayımında görevliler tarafından günlük olarak alındığını, dilekçenin konusu ve mahiyeti açısından tasnif edilerek görevli personele teslim edildiğini ve dilekçelerin havale işlemlerinin yapıldığını, mahpusların talepleri doğrultusunda dilekçelerinin akıbetine ilişkin bilgi verildiğini ve ücreti karşılığında gönderdikleri dilekçelerin fotokopilerinin mahpuslara verildiğini ifade etmiştir. Yapılan görüşmelerde mahpuslar tarafından, verdikleri dilekçelerin ilgili makamlara gönderilmesinde bir sorun yaşanmadığı belirtilmiştir.

35. Kurumda şikâyet kutularının bulunduğu görülmüş ve şikâyet kutularının düzenli olarak açıldığına ilişkin tutanaklar Ziyaret Heyeti tarafından incelenmiştir.

36. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından, kendilerine karşı işkence ya da kötü muamele konusu olabilecek herhangi bir davranışta bulunulmadığı, genel olarak İdare ve Kurum personelinin kendilerine yönelik tutum ve davranışlarından memnun oldukları belirtilmiştir.

37. Mahpuslar tarafından acil durumlarda infaz ve koruma memurlarına ulaşmakta zorluk yaşamadıkları belirtilmiştir.

38. Gerçekleştirilen görüşmeler sırasında mahpuslar tarafından; tüm kurallara uymalarına rağmen ödül düzenlemelerinden yararlanamadıkları ve özellikle eş görüşmesinin ödül olarak verilmediği yönünde şikâyetler dile getirilmiştir. Ziyaret sırasında görüşme yapılan mahpuslar arasında daha önce ödül uygulamasından yararlanan herhangi bir mahpus ile karşılaşılmamıştır. Kurum tarafından son 1 yıl içerisinde verilen ödüller ve kaç kişinin bu ödüllerden yararlandığı bilgisi ise daha sonra Kurumumuza gönderilmiş olup uygulanan ödüllere ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır:

UYGULANAN ÖDÜL	YARARLANAN MAHPUS SAYISI
Eş görüşmesi	2

Kapalı ziyaret yerine açık ziyaret yaptırılması	2
Telefonla görüşme süresi ve sayısının artırılması	17
Haftalık ziyaret sürelerinin uzatılması	36
TOPLAM	57

39. Son 1 yıl içerisinde Kurumda görevli personel hakkında işkence ve kötü muamele iddiası içeren şikâyet bulunmadığı bilgisi edinilmiştir.

C. Beslenme

40. Kurumda tüketilen yemekler, Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen günlük iaşe bedeli göz önünde bulundurularak, Kurumla aynı kampüste bulunan Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumunda hazırlanmaktadır. Kurum personeli ile mahpusların aynı yemeği tükettiği görülmüştür.

41. Görüşme yapılan mahpuslar tarafından genel olarak yemek kalitesinin ve miktarının yeterli olmadığı ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından, inceleme sırasında öğle yemeği Kurum personeliyle birlikte yenilmiş ve öğle yemeğinin lezzeti, kalitesi ve miktarı yeterli bulunmuştur.

42. İdare tarafından, özel beslenme ihtiyacı olan mahpuslara ilişkin doktor raporlarına istinaden mevcut bir uygulama yürütülmekte olduğu ifade edilmiştir. Yemek listelerinin standart listenin yanında tuzsuz-diyabetli ve tuzsuz-az yağlı olmak üzere iki ayrı liste halinde tutulduğu görülmüştür. Bazı mahpuslar tarafından protein ve lif diyeti sebebiyle Mayıs ayına kadar yemek listesinde belirtilenlere ek olarak günlük yumurta ve süt gibi besinler verildiği ancak bahsedilen besinlerin artık yemek listesinde yiyemeyecekleri besin varsa onlara ikame olarak verildiği ifade edilmiştir. İdare tarafından söz konusu durum doğrulanmış, iaşe bedelleri dolayısıyla böyle bir uygulamaya geçildiği belirtilmiştir. Yemek menülerine bakıldığında, menülerin Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumu Müdürü, Kurum ikinci müdürü, bir gıda mühendisi, bir diyetisyen, bir infaz ve koruma memuru ve bir aşçı tarafından onaylandığı görülmüştür.

43. Mahpusların içme suyu ihtiyacı şebeke suyu veya istenildiğinde kantinden temin edilen pet şişe sular ile sağlanmaktadır. Kurumda kullanılan suların Sincan Açık Ceza Kurumu tarafından analiz edildiği belirtilmiş olup Ziyaret Heyeti tarafından incelenen 9/2/2023 ve

10/8/2023 tarihli Su Analiz Raporlarında, suyun, 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik’e uygun olduğu görülmüştür.

44. Kendileri ile görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından, kantinde ürün çeşitliliğinin olmadığı, diyet beslenenler için yağsız peynirin bulunmadığı, dış kantinden gelen sebze ve meyvelerin çürük geldiği, fiyatların yüksek olduğu ifade edilmiştir. Kurum içerisinde bulunan kantin Ziyaret Heyeti tarafından gezilmiş; ürünlerin son kullanma tarihleri, muhafaza koşulları ve satış fiyatları incelenmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından, Kurum kantininde gerçekleştirilen incelemede son kullanma tarihi geçmiş herhangi bir ürün bulunmadığı, ürünlerin saklama koşullarının uygun olduğu, fiyatlandırmanın piyasa koşullarına göre uygun olduğu, ürün çeşitliliğinin genel olarak yeterli olduğu; her ne kadar farklı beslenmesi gereken gruplara yönelik tuzsuz ürünler, glütensiz ürünler bulunsa da şikâyet edildiği üzere yağsız peynir bulunmadığı görülmüştür. Bu husus İdare ile gerçekleştirilen son görüşme esnasında kendilerine aktarılmış, İdare tarafından yağsız ürün çeşitliliğinin artırılması yönünde çalışma gerçekleştirileceği belirtilmiştir.

D. Sağlık Hizmetleri

45. Kurum sağlık servisinde genel muayene ve diş muayenesi hizmetleri verilmekte olup 1 hekim, 1 diş hekimi ve 5 sağlık memuru çalışmaktadır. Diş hekiminin Kurumun kadrolu personeli olduğu, hekimin ise görevlendirmeye Kurumda bulunduğu bilgisi alınmıştır.

46. Ziyaret tarihinden 3 hafta öncesine kadar Kurumda görevli başka bir hekim olduğu ve kendisinin haftanın 5 günü geldiği, görev yaptığı süre boyunca sağlık işlemlerinde herhangi bir aksama olmadığı ancak kendisinin doğum iznine ayrıldığı bilgisi alınmıştır. Ziyaret tarihinde görevli olan hekimin ise haftanın 3 günü ve belirsiz saatlerde geldiği, bu sebeple muayene taleplerinin geç karşılandığı ve bütün taleplere anında cevap verilemediği ifade edilmiştir. Hekimin doğum iznine ayrılmasından sonra yaşanan sıkıntılar, görüşme yapılan mahpuslarca da dile getirilmiştir. Ziyaret sırasında hekim Kurumda olmadığı için kendisiyle görüşme gerçekleştirilememiştir. Heyet tarafından yapılan incelemede 5 gün önce revire çıkma talebi bulunan hastaların henüz muayene olmadıkları anlaşılmıştır.

47. Kurum revirinde mesai saatleri dışında da sağlık memuru bulunduğu, acil bir durum olması halinde 112 Acil Servise haber verildiği belirtilmiştir.

48. Kurum revirinde muayene kayıt defteri tutulduğu ve muayene bilgilerinin kişilerin kayıtlarının Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP)’a eksiksiz işlendiği tespit edilmiştir. Öte

yandan, ilgili kayıtlar elektronik ortamda işlendiğinden, muayene kayıt defterlerine yalnızca temel bilgilerin yazıldığı, kayıt defterinde yer alan bazı bölümlerin boş bırakıldığı görülmüştür.

49. Kurumda kalan 97 mahpusun kronik rahatsızlığı bulunmaktadır. İdare ve kendileriyle görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından; kronik hastalıkları olan mahpuslar için planlanan tedavilerin aksatılmadan yerine getirildiği, kullanmaları gereken tıbbi cihaz ve materyallerin Kurum tarafından sağlandığı ifade edilmiştir.

50. Ziyaret sırasında, sağlık memuru tarafından kontrollü uygulanması gereken ilaçlar ve aşuların revirde muhafaza edildiği görülmüştür. Kontrole tabi ilaçların tek tek ve imza karşılığında verildiği, diğer ilaçların doktorun belirlediği dozlarda imza karşılığında kutu ile verildiği belirtilmiştir. Heyet tarafından, kırmızı ve yeşil reçeteli ilaçların ayrı ve kilitli bir dolapta muhafaza edildiği gözlemlenmiştir.

51. Ziyaret Heyeti tarafından sağlık servisinde yapılan incelemede servisin hijyen koşulları bakımından uygun olduğu, serviste acil müdahaleler için gerekli teçhizatın bulunduğu ancak acil müdahale çantasında ve muayene odasında son kullanma tarihi geçmiş ilaçların olduğu görülmüştür.

52. Kurumda görevli diş hekimi tarafından muayene, diş temizliği, diş çekimi, dolgu işlemlerinin gerçekleştirildiği, daha kapsamlı tedaviler için mahpusların hastaneye sevk edildiği belirtilmiştir. Ziyaret Heyetinde bulunan hekim tarafından diş tedavisinde kullanılan araç ve gereçlerin sterilizasyonunun uygun bir şekilde yapıldığı değerlendirilmiştir.

53. Kendileri ile görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından, ağız ve diş sağlığı polikliniklerine yapılan sevkler başta olmak üzere hastane sevklerinde gecikmeler yaşanabildiği belirtilmiştir. İdare tarafından, son 1 yıl içerisinde 6.972 hastane sevk gerçekleştirildiği, Kurum hekimleri tarafından hastane sevkleri uygun görülen mahpusların aciliyet ve randevu durumları göz önünde tutularak belli bir sıra içerisinde hastaneye sevklerinin sağlandığı fakat bu süreçte zaman zaman Jandarma Tabur Komutanlığından kaynaklı personel ve araç eksikliği nedeniyle gecikmeler yaşandığı belirtilmiştir. Heyet tarafından incelenen belgelerde ağız ve diş sağlığı polikliniklerine yapılan hastane sevklerinde 3 ayı bulan gecikmeler yaşandığı görülmüştür.

E. Psiko-Sosyal Servis Hizmetleri

54. Psiko-sosyal yardım servisinde 4 sosyal çalışmacı, 2 psikolog ve 2 infaz ve koruma memuru görev yapmaktadır. Söz konusu görevliler hafta içi mesai saatleri içerisinde hizmet

vermektedir. Psiko-sosyal serviste 2 görüşme odası mevcut olup bireysel görüşmelerin burada yapıldığı bilgisi verilmiştir.

55. Psiko-sosyal servis tarafından, Kuruma yeni gelen mahpuslarla ihtiyaç ve risklerinin belirlenebilmesi amacıyla bireyselleştirilmiş iyileştirme sistemi kapsamında görüşme gerçekleştirilerek mahpuslara ilişkin araştırma değerlendirme formu (ARDEF) doldurulduğu ve böylece kişilerin genel bilgileri, varsa daha önce yaşadıkları psikolojik rahatsızlıklar, gördükleri tedaviler ve madde bağımlılığı durumu gibi bilgilerin elde edildiği; ortaya çıkan risk ve ihtiyaç durumu doğrultusunda gerekli görülmesi halinde bireysel görüşmeler ve grup çalışmaları gerçekleştirildiği öğrenilmiştir. Psiko-sosyal servis tarafından günde yaklaşık olarak 10-12 mahpus ile görüşme yapıldığı belirtilmiştir.

56. Kurumda uyum sorunu yaşayan, kendine zarar verme riski olan veya farklı bir özel durumu bulunan (madde bağımlılığı, ölüm orucu/açlık grevi) mahpusların takip altında tutulduğu, bu kişilerle hem resen hem de dilekçelerine istinaden görüşülerek psiko-sosyal servis raporu hazırlandığı; gerekli görülen durumlarda mahpusların aileleri ile ihtiyaçları doğrultusunda görüşmeler gerçekleştirildiği belirtilmiştir.

57. Kurumda daha önce 2 mahpusun intihara meyilli olduklarının tespit edildiği, onlara yönelik özel çalışma ve görüşmeler yapıldığı, bahsi geçen kişilerin başka cezaevlerine nakil oldukları ifade edilmiştir.

58. Kendileri ile görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından, psikolog ile görüşme taleplerinin genel olarak karşılandığı ifade edilmiştir.

F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Faaliyetler

59. Kurum eğitim ve öğretim servisi bünyesinde eğitim-öğretim bürosu, manevi rehberlik bürosu ve kütüphane bürosu mevcut olup burada 5 öğretmen, 1 vaiz ile 5 infaz ve koruma memuru olmak üzere toplam 11 personel görev yapmaktadır.

60. Kurumda yaygın eğitim kapsamında 212 mahpusun eğitimlerine devam ettiği, 39 mahpusun ise örgün eğitim kapsamında farklı üniversitelerde eğitim gördüğü bilgisi alınmıştır.

61. Yaygın ve örgün eğitimlerine devam eden mahpusların ders materyallerinin, talep halinde ve ücreti mahpusun kendisi tarafından karşılanmak üzere, öğrenim görülen okulların sistemlerinden indirilerek çıktısının öğrenciye teslim edildiği; bununla beraber yakınları tarafından posta yoluyla veya elden Kuruma teslimi halinde Eğitim Kurulu kararı alınarak ilgililere teslimi ile de temin edilebildiği ifade edilmiştir.

62. Görüşme yapılan mahpuslar tarafından ders ve sınav takibine ilişkin ve ders materyallerine erişim konusunda genel olarak bir sıkıntı yaşanmadığı, ders kitaplarının sayısında sınırlama olmadığı ifade edilmiştir.

63. Kurum kütüphanesindeki kitap listesinde toplam 9.530 kitap olduğu görülmüştür. Ziyaret sırasında kütüphanede Arapça, İspanyolca, İngilizce, Rusça dillerinde çeşitli kitaplar olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca mahpusların dilekçe ile talepte bulunmaları halinde Halk Kütüphanesinde bulunan kitaplardan da faydalanabildikleri öğrenilmiştir. İdare tarafından 15 günde bir kütüphaneden talep edilen kitapların dağıtımının yapıldığı bilgisi paylaşılmıştır.

64. İdare tarafından, mahpusların yanlarında bulundurabilecekleri kitap sayısının dini yayın, eğitim kitapları ve 1 sözlük hariç 5 kitapla sınırlı olduğu, dergilerin de kitaplar için uygulanan sınırlamaya dâhil olduğu belirtilmiştir. Eğitim kitabı kapsamında kotaya dâhil olmadan alınabilen yayınlar için mahpusun öğrenci statüsünde olması ve öğrenim gördüğü bölümle ilişkili ders kitapları olması gerektiği İdare tarafından ifade edilmiştir. Kendileri ile görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından; her ne kadar eğitim kitaplarının ve dini kitapların bu sınırlama dışında tutulduğu uygulaması olsa da 5 kitap kotasının yeterli olmadığı ifade edilmiştir.

65. İdare tarafından, Kurumda bulunan mahpuslara gazetelerin günlük; dergilerin ise aylık olarak talebe göre verildiği belirtilmiştir. Yabancı dilde yayımlanmış gazete ve dergilerin ceza infaz kurumuna kabul edilmesinde Adalet Bakanlığı'nın yetkili olduğu, mahpusların talepte buldukları dergi ve gazetelerin Kurum tarafından tiraj, bulunabilirlik ve yasaklı yayın olup olmaması hususları dikkate alınarak incelenip değerlendirildiği bilgisi paylaşılmıştır. Görüşme yapılan bazı mahpuslar tarafından talep ettikleri gazetelerin, özellikle yabancı dildeki spor gazetelerinin, kendilerine temin edilmediği ifade edilmiştir. İdare tarafından yabancı dildeki gazete ve dergilerin bulunması halinde mahpuslara verildiği, ancak talep edilen gazete ve dergilerin bulunmasına ilişkin sorun yaşandığı belirtilmiştir.

66. Ziyaret tarihinde Kurumda sosyal kültürel faaliyetler kapsamında karakalem resim ve kişisel gelişim kurslarının devam ettiği görülmüş, karakalem resim kursundan toplam 23 mahpusun ve kişisel gelişim kursundan toplam 41 mahpusun faydalandığı bilgisi alınmıştır. Görüşme yapılan mahpuslar tarafından sosyal kültürel faaliyetlerin yetersiz olduğu ifade edilmiş ve artırılması talep edilmiştir. Nitekim görüşme yapılan mahpuslar arasında hâlihazırda söz konusu faaliyetlere katılan ya da daha önce katılmış olan kişi sayısının çok az olduğu Ziyaret Heyeti tarafından da gözlemlenmiş, Kurum mevcudu göz önünde bulundurulduğunda faaliyetlerin sayısının ve söz konusu faaliyetlerden yararlanan kişilerin sayısının yeterli olmadığı tespit edilmiştir.

67. İdare tarafından, Kurum manevi rehberlik biriminde bir vaizin pazartesi ve salı günleri mesai saatleri içinde görev yaptığı, görevlendirme süresinin haftanın 4 gününe çıkarılmasının Kurumca talep edildiği ancak Diyanet İşleri Başkanlığından olumsuz yanıt aldıkları ifade edilmiştir. Ayrıca, Kurumda tecvit, hadis, güzel okuma, hafızlık çalışmalarının yapılması için mahpuslardan talep olduğu ancak bunların vaizin sayısı ve görev süresinin kısalığı sebebiyle sağlanamadığı, mevcut imkânlar dâhilinde dini günlerde etkinlikler yapıldığı ifade edilmiştir.

68. Kurumda 1 kapalı spor salonu ve 1 açık spor salonu bulunmaktadır. Kapalı spor salonunda futbol, basketbol, masa tenisi ve voleybol oynamaya imkan verecek ekipman olduğu ve salonun temiz olduğu görülmüştür. Açık spor alanında futbol oynandığı ve gerekli malzemelerin bulunduğu görülmüştür. İdare tarafından spor salonlarının, koğuşların her biri ayrı ayrı yararlanacak şekilde, ayda 1 saat ve eş zamanlı olarak kullanıldığı ifade edilmiştir. Spor salonu kullanım saatleri mahpuslar tarafından da aynı şekilde belirtilmiştir.

69. Kurumda işyurdu bünyesinde faaliyet gösteren terzi atölyesi, çamaşır yıkama kurutma atölyesi ve hediyelik eşya atölyesi bulunmaktadır. Terzi atölyesinde 1 personel ve 1 mahpus, çamaşır yıkama kurutma atölyesinde 1 personel ve 2 mahpus, hediyelik eşya atölyesinde 2 personel ve 2 mahpus çalışmakta olup çalışma saatlerinin 08.30-16.30 olduğu öğrenilmiştir. Ziyaret sırasında hediyelik eşya atölyesinde ahşap materyallerin kesilip boyanarak ürünler oluşturulduğu görülmüş, çalışan mahpusların gözlük ve N95 maske kullandığı gözlemlenmiştir. Mahpuslar tarafından iş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldıkları, sigortalarının düzenli yattığı, maske temini konusunda sorun yaşamadıkları, kesici aletlerin personel gözetiminde dağıtılıp toplandığı ifade edilmiştir.

G. Dış Dünya ile İletişim

70. Kurumda kapalı görüş alanında bulunan 36 görüşme kabininin her birinde ziyaretçi ile mahpusun bulunduğu alanın korunaklı camlarla birbirinden ayrıldığı ve alanın temiz olduğu görülmüştür. Açık görüşlerin yapıldığı 4 salonun da ferah ve temiz olduğu gözlemlenmiştir.

71. Kurumda kapalı görüş ve açık görüş sürelerinin 40 dakika olduğu, bu sürenin daha önce 35 dakika olarak uygulanırken artırıldığı hem İdare hem de görüşme yapılan mahpuslarca belirtilmiştir.

72. İdare tarafından mahpusların haftalık 10 dakika telefon görüşmesi yapma hakkı olduğu ifade edilmiştir. Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu (ACEP)

E-Görüş Projesi kapsamında Kurumda görüntülü görüşme sistemi kurulu olmadığı, en kısa zamanda sisteme geçilmesi beklendiği aktarılmıştır.

73. Koşullarda bulunan televizyonlarda; film, müzik, belgesel ve haber kanalları dâhil olmak üzere toplam 36 kanal olduğu anlaşılmıştır. Görüşme yapılan mahpuslardan kanalların çeşitlendirilmesi ile ilgili daha önce İdare tarafından anket yapıldığı bilgisi edinilmiştir.

74. Kurumda bulunan avukat görüşme odalarının içerisinin dışardan görülebilecek şekilde cam bölmelerle ayrıldığı ve odaların ses geçirmemesi için özel malzemeyle kaplandığı gözlemlenmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

75. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Kurum tarafından, Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmıştır. Bu çerçevede, Kurum Müdürünün ve Kurum personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

76. Kurumda kapasitenin altında mahpus barındırılmasına rağmen koşullarda mahpusların yer yataklarında yatma sorununun çözülmesi için mahpuslara ranza temin edilmesi,

77. Engel durumu veya kronik hastalığı bulunan mahpusların yerleştirildiği koşulların günlük yaşamı kolaylaştıracak şekilde düzenlenmesi, tuvaletlerin ve banyoların erişilebilir hale getirilmesi⁶,

78. Eş görüşme odalarının temizliğine özen gösterilmesi,

⁶ Birleşmiş Milletler, Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar, Kural 13: "Hapishane idareleri fiziksel, zihinsel ya da diğer engelleri olan mahpusların hapishane yaşamına eşitlik temelinde tam ve etkili bir şekilde erişimini sağlayacak makul barınma koşullarını, tam olarak sağlar ve o koşullarda düzenlemeler yapar."

79. Kurumda bulunan doku hasarı ve travma önleyici odaların kullanım amacına uygun malzeme ile kaplanmış olması ve odalarda mahremiyetin sağlanması amacıyla kameraların tuvaletin bulunduğu alanı görmeyecek şekilde konumlandırılması veya görüntünün tuvaleti gören kısımlarının dijital olarak kapatılması gibi önlemlerin alınması,

80. Hem personel tarafından kötü muameleyle maruz kalan kişilerin, hem de fiziksel olarak kötü muamele veya psikolojik baskı uyguladıkları yönünde haksız suçlamalara maruz kalan personelin çıkarına olacak şekilde; suistimallerin önlenmesi ve belgelendirilebilirliğin sağlanması açısından geçici koşulların havalandırma bahçesine kamera yerleştirilmesi,

81. Mahpusların ödül uygulamalarından faydalandırılması uygulamasının yaygınlaştırılması,

82. Kantin ürün çeşitliliğinin özellikle yağsız beslenme diyetine uygun ürünleri de içerecek şekilde zenginleştirilmesi,

83. Hekimin haftanın 5 günü Kurumda bulunması için gerekli işlemlerin başlatılması⁷,

84. Kurum sağlık servisinde sunulan hizmetlere ilişkin hasta kayıt defterinin eksiksiz tutulması⁸,

85. Acil müdahale çantasında ve muayene odasında bulunan ilaçların son kullanma tarihinin günlük/haftalık takibinin yapılması ve son kullanma tarihi geçen ilaçların Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliğine uygun olarak bertaraf edilmesi,

86. Mahpuslara verilen kitap sayısı kotasının artırılması,

87. Sosyal ve kültürel faaliyetlerin sayısının ve çeşitliliğinin artırılması⁹,

hususları tavsiye edilmektedir.

2. Ankara İl Jandarma Komutanlığına Yönelik Tavsiye

88. Hastane sevk raporu düzenlenmiş mahpusların sevklerinde 3 ayı bulan gecikmelerin yaşandığı göz önünde bulundurularak, hastane sevklerinin en kısa sürede gerçekleştirilmesi için gerekli çalışmalarının yürütülmesi¹⁰,

⁷ CPT, Cezaevlerinde Sağlık Hizmetleri, Inf (93)12, para. 34: “Sağlık hizmetleri, doktora danışma talepleri gereksiz gecikme olmadan karşılanacak şekilde düzenlenmelidir.”

⁸ Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik 13’üncü maddenin ikinci fıkrasının (f) bendine göre Cezaevi tabibi, “Sağlık servisinin, tıbbi kayıt ve arşiv sistemini oluşturur ve kayıtların düzenli ve doğru bir şekilde tutulmasını sağlar.”

⁹ Birleşmiş Milletler, Mahpusların İslahı İçin Asgari Standart Kurallar, Kural 105: “Mahpusların ruhsal ve fiziksel sağlıkları için her kurumda eğlendirici ve kültürel faaliyetler düzenlenir.”

¹⁰ Birleşmiş Milletler, Mahpusların İslahı İçin Asgari Standart Kurallar, Kural 27: “Özel bir tedaviye ya da ameliyata ihtiyacı olan mahpuslar, uzmanlaşmış kurumlara ya da sivil hastanelere nakledilir. Bir hapisanenin kendi hastane olanakları varsa, mahpuslar uygun tedavi ve bakım için sevk edildiklerinde bu birimler yeterli insan gücü ve donanıma sahip olur.”

hususunu tavsiye edilmektedir.

3. Diyanet İşleri Başkanlığına Yönelik Tavsiye

89. Kuruma yapılan vaiz görevlendirilmesinin ihtiyacı karşılayacak şekilde yeniden düzenlenmesi¹¹,

hususunu tavsiye edilmektedir.

4. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler

90. Kurumda ACEP sistemine geçilmesi için çalışmaların hızlandırılması,

hususunu tavsiye edilmektedir.

5. Ankara İl Sağlık Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye

91. Hekimin Kurumda haftanın 3 günü bulunmasının muayene organizasyonunun yapılmasında aksaklıklara sebep olduğu ve muayene taleplerinin geç karşılandığı gözlemlendiğinden, Kurumda haftanın 5 günü hekim bulunacak şekilde görevlendirilme yapılması¹²,

hususunu tavsiye edilmektedir.

¹¹ Birleşmiş Milletler, Mahpusların İslahı İçin Asgari Standart Kurallar, Kural 65: “1. Kurumda aynı dine mensup önemli sayıda mahpusun bulunması halinde bir din görevlisi atanır veya seçimi onaylanır. Mahpusların sayısının gerektirmesi ve şartların imkân vermesi halinde, din görevlisinin tam gün çalışması sağlanır. 2. Birinci fıkraya göre atanan veya onaylanan din görevlisinin düzenli hizmetleri yerine getirmesine ve uygun zamanlarda kendi dinindeki mahpuslarla baş başa görüşmesine izin verilir. 3. Bir mahpusun din görevlisi ile görüşme talebi reddedilmez. Öte yandan bir mahpusun din görevlisinin kendisini ziyaret etme talebine karşı çıkması halinde, kendisinin bu tutumuna tam olarak saygı gösterilir.”

¹² Birleşmiş Milletler, Mahpusların İslahı İçin Asgari Standart Kurallar, Kural 31: “Doktor veya mevcut ise, diğer yetkin sağlık görevlileri, tüm hasta mahpuslara, fiziksel veya zihinsel sağlık sorunlarından veya yaralanmalarından şikâyetçi olan veya özel olarak dikkatlerini çeken tüm mahpuslara her gün erişime sahip olacaklardır. Tüm tıbbi muayeneler tam gizlilik ile yürütülecektir.”